СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 303. Джерзі Сіти, Н. Дж., понеділок, 30-го грудня 1935. — VOL. XLIII. No. 303. Jersey City, N. J., Monday, December 30, 1935. THREE CENTS

ПЛЯН НОВОГО ГОСПОДАРСЬКОГО РОЗДІЛУ КРАЮ

ВАШИНҐТОН. — Так званий комітет народніх багатств, що складається з 5 членів кабінету президента й з Гопкинса, голови „адміністрації поступу праць", предложив президентові Рузвелтові плян поділу краю на нові адміністраційні округи для кращого ведення краєвої господарки.

Комітет вийшов з того переконання, що теперішній поділ на стейти не відповідає господарським потребам, і радить поділити край на 12 округ, котрі всі разом мають виконувати господарську адміністраційну роботу, що нині виконується з Вашинґтону. В цей спосіб замісць одної столиці повстали би 12 столиць, або окружних центрів. Кожда округа малаб обнимати по кілька стейтів. Навіть границі округ мали би відповідати господарським потребам; вміру зміни цих потреб змінялисяб границі округ.

ПРОГНАЛИ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПОСЛА.

БУЕНОС АЙРЕС (Арґентина). — Уруґвайський уряд зірвав зносини з російським большевицьким урядом та відослав назад до Москви большевицького посла Александра Минкіна і всіх членів його посольства.

Як причину зірвання уруґвайський уряд подав те, що большевицький уряд у Москві через своїх аґентів викликує заворушення в полудневo-американських републиках.

Таке саме переконання панує в Бразилії, котрої уряд виразно приписує недавні заворушення большевицьким аґентам, що працювали в Бразилії через границі з сусідніх країв.

ПРИПИСУЮТЬ 200 ЖЕРТВ МОРОЗОВІ.

НЮ ЙОРК. — За кілька останніх днів, підчас котрих у центральній і східній частині Злучених Держав панували трохи гостріші, як звичайно, морози, згинуло в цій частині Америки 212 осіб, котрих смерть приписують посередньо або безпосередньо погоді.

Більша частина цих смертей була вислідом автомобільних випадків на ховзьких дорогах; менша частина згинула від огнів, що повстали через морози, звичайно через перегріття апаратів до огрівання, та зачадження. Були теж випадки замерзання на морозі.

ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ ВУЛЬКАНІЧНУ ЛЯВУ.

ГОНОЛЮЛЮ. — Військові летуни заатакували з повітря струю вульканічної ляви, що витікає з вулькану Мавна Льоа, та спустили на неї коло 6,000 фунтів динаміту, пробуючи в цей спосіб скерувати цю струю в іншим напрямі.

Струя ляви з цього вулькану давніше плила в іншому напрямі. Цим разом вона вибрала собі дорогу гарно управленою околицею. Крім того вона могла дійти до водних збірників міста Гільо. Ця небезпека піддала урядові думку вжити військових літаків для розбивання ляви.

Про те, чи урядові вдалося виконати цей намір, іще передчасно судити.

КАМПАНІЯ ПРОТИ РЕКЕТІРСТВА ЙДЕ ДАЛІ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Ґубернатор цього стейту звільнив з обовязків велику лаву присяжних суддів, що розслідживали рекетірства, та заявив, що він негайно видасть приказ скласти таку саму нову лаву і вести слідство далі.

ЕПІДЕМІЯ МЕНІНҐІТУ.

ФОРТ СИЛ (Оклагома). — У місцевих військових касарнях занедужали на менінґіт (запалення мозкових оболон) 37 жовнірів. Через те уряд кварантинував усіх жовнірів.

Недуга потягнула за собою вже 5 смертей у південно-західній Оклагомі.

Закварантиновано теж шпиталі: нікому не вільно відвідувати хорих, щоб не наразитися менінґітом і не розносити його.

ПОПРАВЛЯЮТЬ СТУДІЮВАННЯ НЕДУГ.

НЮ ЙОРК. — На річній конвенції Американського Товариства Бактеріольоґів виступали вчені з Рокефелерівського Інституту з рефератами, в котрих вони подали до відома способи, якими тепер можна краще досліджувати преріжні недуги ростин і звірят, бо удосконалено способи відділювання бактерій, що викликують одну недугу, від інших бактерій.

Це відділювання бактерій одної недуги було все дуже трудною роботою, що вимагала предовжезних розслідів, а без такого відділення бактерій даної недуги не можна було й думати про способи її поборювати.

На цій самій конвенції прочитано реферат про те, як через пиття алькогольних трунків у салунах можна заразитися тяжкими недугами уст. Лікарі подавали факти, як через недобре вимиті склянки переносилася недуга, відома як „окопова ґуба" („тренч мавт").

УКРАЇНІЗАЦІЯ ДВОХ ЦЕРКОВ У КРЕМЯНЦІ І ДУБНІ.

Архиепископ Олексій дозволив відправляти богослуження українською мовою в церкві Святого Хреста у Кремянці і в церкві Спасителя у Дубні. Тексти молитов, перекладів яких церковна влада дотепер не затвердила, будуть відитувати чи пак співати у церковно-славянській мові з українською вимовою. Українська суспільність з вдоволенням приняла до відома цей розпорядок, бо дотепер ні Кремянець ні Дубно не мали богослуження з українською мовою.

ПОДЕШЕВІЛИ ДИКІ ЗВІРІ.

Цирки, що колись були дуже поширені у світі, щезають. За останні роки їх число в Европі впало з 48 на 39. Звірі, що залишилися з тих цирків, тепер дуже дешеві. Один німецький статистик стверджує, що зловлених львів більше тепер, ніж живих в Африці. 5 до 7 літ тому львів продавали за 6 до 18 тисяч франків; тепер лев коштує всього 500 франків.

СІМ Д'Б ВЯЗНИЦІ ЗА НЕТВЕРЕЗИЙ СТАН У ЦЕРКВІ.

У вінніпеґськім судівництві це перший випадок, що суд покарав людину за те, що її знайдено у пяному стані в церкві. Покараною є жінка Марія Никсон, яку сторож церкви св. Андрея при улиці Елджин у Вінніпеґу знайшов у захристії пяною. Коли пяна не хотіла добровільно вийти з церкви, покликали поліцію, яка її силою звідтам винесла і поставила перед суд, де суддя наложив на неї сім діб арешту.

СЕЛЯНСЬКИЙ САМОСУД НАД 4-МА БАНДИТАМИ.

Одної ночі в селі Ціхе, новотарського повіту, громадську сторожу обстрілювали бандити, що сховалися в одній хаті. Один з членів сторожі вбитий, два ранені. Підчас погоні за бандитами одного з них, Я. Длуґопольського, зловила поліція з крісом у руці, а чотирох зловили вечором селяни з Ціхого і Мендзиґервеня і тяжко їх побили, так, що два бандити померли з побоїв. Бандитам відібрано 4 кріси. Підчас доходжень відкрито спричинників чотирох убивств і кількадеcятьох підпалів в останніх тижнях.

„АСЕКУРАЦІЙНИЙ" ПІДПАЛ.

Перед львівським судом ставали Цвета Keніґ і Іван Башнянин з Брусна Старого, обвинувачені в нарочному підпалі хати, за яку Цвета Keніґ мала дістати асекурацію. Обом присуджено по одному році тюрми.

ЗАСУД БІЛОРУСЬКОГО РЕДАКТОРА.

Виленський окружний суд засудив редактора Я. Пазняка на два тижні тюрми і заплачення коштів процесу за надрукування в „Беларускій Криниці" статті під заголовком „Льос беларускіх утраквістичних школау". Прокуратура побачила в тій статті зневагу польського народу і держави і обвинуватила ред. Пазняка з 152-гої статті карного кодексу. Суд закваліфікував з 127-мої статті к. к. Засуджений вніс апеляцію.

КАНАДА БУДЕ ДОПУСКАТИ ІМІҐРАНТІВ.

З Отави доносять, що у найближчім році Канада зможе приняти певну скількість іміґрантів з Европи. Як відомо, впродовж останніх пятьох літ іміґрація до Канади майже була припинена. Останніх кілька літ залізниці С. П. Р. і С. Н. Р. мали право щорічно привозити до Канади по 50 родин, з тим, що іміґранти будуть мати після заплачення подорожі найменше тисячу долярів на купно землі в Канаді.

П. А. Крерар, міністер іміґрації, оповістив на днях, що в 1936 році до Канади з Европи може приїхати необмежене число родин, які мають фонди на закупно землі, або які мають там таких свояків, що дадуть урядові ґарантію, що дотична родина не буде тягаром Канади. З кругів С. П. Р. і С. Н. Р. доносять, що мала є надія, щоб наступної весни можна було спровадити більшу скількість родин. Зате припускають, що з часом іміґрація до Канади буде напливати.

Щодо британійських іміґрантів, то Канада ніколи не накладала на них ніяких обмежень, наскільки вони мали спроможність осісти в Канаді без ніякої помочі. Хоч іміґрації з анґлійських міст не заохочували, то її й не спиняли. Кожний британієць доброго характеру і при посіданню певної грошевої квоти міг був до Канади приїхати кожного часу. Зате іміґрацію з европейських країв обмежували до 100 родин у році.

В будуччині Канада буде заохочувати тільки рільничу іміґрацію. Домініяльний і всі провінціональні уряди є тої думки, що Канада потребує більше населення, ніж вона його тепер має. В Канаді існує переконання, що у тій країні ніяк не можна успішно розвязати фінансових і інших проблєм, доки населення Канади не побільшиться.

КУКУРУДЗЯНІ ГЕРОЇ.

Карний сенат у Коломиї оголосив присуд у справі ошуканців, які з кривдою для селян хотіли зробити інтерес на продажу кукурудзи, спровадженої з Румунії. Війта Петра Манудзяка із Красноставець засуджено на 8 місяців вязниці, війта Петра Рибака з Белелуї на 7 місяців, купців О. Юрійчука і Мозеса Крайслера на 7 місяців і Давида Ґольднера на 8 місяців вязниці без припинення.

НА МАРСІ НЕМА ЛЮДЕЙ.

Один з управителів астрономічної обсерваторії в Кембрідж, д-р Андрюс, заявив недавно, що на планеті Марсі рішучо нема людського життя. Його довголітні обсервації доказують, що відсоток кисня в тамошній атмосфері зробив би людське життя на Марсі далеко труднішим ніж на високих горах на землі. Одначе д-р Андрюс припускає, що колись на Марсі були умовини, що уможливлювали життя.

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД.

В Сіраківцях, перемиського повіту, напали три бандити на відокремлену хату Розалії Паштетник, яку намагались ограбити. Крик нападеної заалярмував сусідів і перелякав бандитів, що втекли, відстрілюючися з револьверів.

ДО РОКУ В КАНАДІ НЕ БУДЕ РОБІТНИЧИХ ТАБОРІВ.

Норман Роджерс, міністер праці у домініяльнім уряді, видав на днях комунікат, у якім кажеться, що на протязі двох найближчих місяців справу таборів для безробітних буде досліджувати комісія, яка постарається відвідати всі табори. Міністер далі сказав, що впродовж 1936 року правдоподібно табори будуть скасовані, якщо уряд зможе для безробітних у таборах знайти заняття. В міжчасі управою таборів буде займатися міністер праці, а не, як дотепер, міністер національної оборони.

Більшість таборів знаходиться у Бритиш Коломбії й Алберті, де перебуває 20,000 людей.

„АВСТРО-УГОРСЬКА ВУЛИЦЯ" В РИМІ.

Вулиця „Вія Романія" в Римі, названа так для пошанування союзниці Румунії, дістала нову назву: „Австро-угорська вулиця". Названо її тепер так у честь двох держав, що не прилучилися до санкцій проти Італії.

ПРОГНАННЯ НІМЕЦЬКОГО ГРОМАДЯНИНА З ПОЛЬЩІ.

Польський уряд видалив поза межі Польщі директора цукроварні в Мєльні на Поморі, німецького громадянина. Причиною видалення було те, що згаданий директор відносився ворожо до Польщі. Інтервенція німецького консуля, щоб німецький громадянин міг залишитися в Польщі, була без успіху.

СМЕРТЬ ПО ДОРОЗІ З ВЕСІЛЛЯ.

В селі Жичках, пов. Рава Руська, верталися з весілля Михайло Бринь та Іван Дутка. Невідомі люди стрілили до них двічі з револьверу, внаслідок чого Бринь упав на місці трупом, а Дутку ранила револьверова куля в руку. Причиною нападу є мабуть особисті порахунки.

ЗАМКНЕННЯ ФАБРИКИ ЛІТАКІВ У ЛЮБЛИНІ.

Дирекція фабрики літаків у Люблині виповіла всім занятим у тій фабриці робітникам працю. Звільнення робітників спричинене часовим замкненням фабрики, яка бореться з великими фінансовими трудногщами. Сподіваються, що після зміни власника і проводу фабрику знову пустять у. рух.

ЗІЗД ЛИТОВСЬКИХ УЧИТЕЛІВ.

13-го листопада відбувся у Свенцянах надзвичайний зїзд учителів місцевого відділу Литовського Учительського Союзу. На зїзді виголошено м. ін. такі реферати: „Розвиток литовських часописів", „Значіння литовської мови в сімї індо-европейських мов", „Як збирати і записувати фолькльор", „Сучасні литовські письменники". Підчас зїзду відвідали вчителі місцевий цвинтар, де на могилах заслужених литовців зложили вінки, а біля невідомого литовського вояка відспівали національний гимн. Слід зазначити, що літом ц. р. на цій могилі литовці поставили камяний памятник. Кілька днів після цього хтось памятник украв, а могилу зневажив.

ПОМЕР СЛАВНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СПІВАК МОДЕСТ МЕНЦІНСЬКИЙ

ЛЬВІВ. — Зі Стокгольму, столиці Швеції, надійшла сумна вістка, що 12. грудня помер на склерозу у своїй віллі під Стокгольмом оперовий співак Модест Менцінський, не доживши навіть 60 літ. Театральний критик і письменник С. Чарнецький пише в своїй згадці в „Ділі" з приводу цеї сумної події між іншим ось що:

„На далекій чужині помер Модест Менцінський. Поруч Олександра Мишуги і Сальомеї Крушельницької скоротав і він свій вік у наймах, у чужих, був теж одною з тих звізд, що через наші невідрадні умовини мусіла світити на чужому небі.

„Менцінський співав головно у ваґнерівському репертуарі, де створив кілька знаменитих креацій, як Зіґфрід, Тангайзер, Льогенґрін. Незрівнаний був теж як Радамес в „Аіді" та Елєазар у „Жидівці" і Каньо в „Паяцах".

„Позатим Менцінський був може першим співаком, що дуже поважно поставився до української інвенційної пісні. Він перший виявив нам силу, красу і велич Лисенкової пісенної творчости".

Менцінський співав довгі роки у Кельні в Німеччині, звідки їздив на гостинні виступи до ріжних німецьких міст, у тому числі й до Відня. Пізніше перенісся до Стокгольму, де був першим співаком-ваґнерівцем у королівській опері. Часто приїздив до Галичини і тут виступав у театрі й на концертах як незрівнаний виконавець творів Лисенка і Людкевича. Так заспівати „Гетьмани, гетьмани", як це він умів, не потрапить, здається, ніхто.

Його дім під Стокгольмом був справжнім захистом для всіх тих українців, що їх доля заганяла в ті сторони.

УКРАЇНСЬКІ ДІВЧАТА ДЕРЖАТЬСЯ НАЙКРАЩЕ.

ВАРШАВА (Польща). — Всі погоджуються з тим, що українські студентки, що виступають у варшавськім процесі як підсудні чи як свідки, держаться дуже добре. Віра Свєнціцька, донька кустоса Українського Національного Музею, яка сидить у слідчій вязниці за приналежність до ОУН, не хотіла зізнавати по польськи. Її укарано гривною 200 злотих, або заміною на 10 днів арешту. При відході Свєнціцька звернулася до підсудних і кликнула голосно „Слава Україні!" Прокуратор при помочі перекладача устійнив зміст цього оклику, а суд присудив Свєнціцькій за цей оклик іще один день темної вязниці, льоху.

ЗАГАЛЬНА ПЕРЕВТОМА.

ВАРШАВА. — „Роботнік" пише, що вже навіть судді перетомлені, а підсудні щораз дужче — горбляться, такі вже виснажені.

ОСЬ ЧИМ ЖУРЯТЬСЯ!

ВАРШАВА. — „Варшавскі Дзєннік Народови" жалується, що Волинь „українізується". Пише, що „українофільські тенденції забирають полякам ті маси люду, що досі під оглядом національної свідомости схилялись до польщини. Тепер кажуть, що це українці".

УКРАЇНЦІ ПРОТИ САНКЦІЙ.

РИМ. — „Іль Пополо д'Італія" подає таку вістку:

„Українці, які живуть у Римі, на зборах своєї Громади 1-го грудня вважали за свій обовязок урочисто запротестувати проти нелюдських санкцій, переводжених проти Італії. Ці санкції — це найкращий вислів міжнародньої облуди. Українці звертають увагу світа на держави, які приступили до санкцій, як Совєти й інші, а які з нечуваною жорстокістю і війною заняли Україну. І дальше гноблять Україну в нечуваний спосіб. Нічого не помагають безчисленні петиції, висилані до Ліґи Націй, яка ці петиції кидає до коша".

НОВИЙ УСПІХ УКРАЇНСЬКОГО ПІЯНІСТА У ВІДНІ.

ВІДЕНЬ. — Дня 5. грудня відбувсь у Відні фортепіяновий конкурс, влаштований тутешньою музичною академією. Право участи мали лиш абсольвенти цієї академії, які закінчили свої студії з відзначенням. Як нагороду за найліпшу гру призначила Фірма Безендорфа чудовий фортепіян вартости 5,000 австрійських шілінґів. Щоб утруднити чужинцям участь у конкурсі і зменшити їх вигляди на нагороду, постановила музична академія таке: „При приблизно однаковій кваліфікації дістають нагороду безумовно австрійці".

А всежтаки фортепіян як нагороду дістав единий чужинець з учасників, а саме українець Тарас Микиша. Його знаменита гра переконала жюрі, перед якою він виконав Шумана сонату фіс-моль, Брамса варіяції на тему „Паґаніні" і Ліста етюд (останні дві речі належать до технічно найтрудніших композицій фортепіянової літератури), що гра інших суперників не досягає до його мистецької зрілости. Микиша виступав уже в Румунії, Мадярщині, Австрії, Чехословаччині, Голяндії і Швеції.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належит посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ві

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКАНСЬКА ВІЙНА

23 особи, що на заклик нюйорського стейтового ґубернатора від чотирох майже місяців служили як присяжні лавники для розсліду рекетірств, подали просьбу до ґубернатора звільнити їх від обовязку, а при тій нагоді подали судові звіт зі своєї діяльности, котрий кидає яскраве світло на жахливий стан американського громадянства.

Вже в самім мотивуванню своєї просьби звільнення з обовязків лавники кажуть, що по 4 місяцях розсліду вони бачать, що їм скоро з слідством не впоратися. Переслухавши коло 500 свідків, вони заявляють, що для належитого викінчення слідства треба праці не 4 місяців, а двох років, і то не одної лави, а двох лав, що працювали би постійно.

Далі присяжні лавники подають факти про своє слідство. Вони звернулися передовсім проти так званих позичкових людоїдів („ловн шаркс"), себто тих бандитів, що вдають зі себе приватних банкирів, дають позички приватним людям без звичайних банкових забезпечень, рахують за те височенні проценти, а потім вимушують сплату довгів не судом, але бандитськими способами. За 4 місяці своєї роботи присяжні лавники розкрили цей рекет, видали судові низку злочинців, і, як вони вірять, зломали рекет так, що він не встане, якщо громадянство буде далі чуйне.

Та цей рекет не одинокий. Попри нього є ще ціла низка інших, а кождий з них полягає в тому, що бандити систематично вимушують гроші з бизнесменів під покришкою забезпечення промислу або торговлі, під покришкою робітничої юнії або при помочі простого застрашування. Робітничі юнії, кажуть присяжні, стали дуже улюбленою формою рекетірства, тому, бо робітничі юнії тішаться спеціяльною охороною закона.

Звіт підкреслює, що рекетірства не моглиб існувати, якби не безхребетність, себто боязливість, бизнесменів. Велике число жертв рекетірств застрашені до того ступня, що вони навіть не мають відваги станути в суді як свідки проти бандитів, що з них останні соки тягнуть. Лава присяжних, наприклад, мала досвід з одним власником ресторану, що волів піти до вязниці на 30 днів за непослух судові, ніж станути як свідок проти рекетірів.

На думку присяжних дослідників, рекетірства забирають у самому тільки Ню Йорку грубезні міліони. Вже сама матеріяльна втрата повиннаб заставити громадянство до безпощадної боротьби з цею громадською язвою. Для цеї боротьби треба передовсім чуйности громадянства, треба рішучости влади, а крім цього ще й відваги з боку приватних громадян, що впали жертвою рекетірства, повстати проти нього та дати урядові дані, потрібні для вжиття проти них усеї сили закона.

СУД НАД УКРАЇНСЬКОЮ МОЛОДДЮ У ВАРШАВІ

ПЕРЕСЛУХУВАННЯ СВІДКІВ.

(З львівського часопису „Українські Вісти").

(21)

Прок.: Але де саме?

Свідок: Здається, в лице.

Прок.: То ви не дуже памятаете, де вас боліло.

Свідок: То було так давно.

Прок.: А чим бив?

Свідок: **Кулаком.** У вязниці був я такий слабкий, що не міг ставляти опору.

На запит прокуратора, чому про цей факт не сказав слідчому судді підчас переслухування в приявності прокуратора, свідок не вміє дати виразної відповіди. Потім подає, що не сказав теж у часі переслухання в Варшаві. Його зізнання вимушено й тому не вважав за потрібне їх спростовувати, бо волів про биття говорити на розправі.

Прок. (докидає): Коли буде публика...

Опісля на запит прокуратора свідок виясняє, що коли він був членом Екзекутиви О. У. Н., провідником у краю була, аж до його арештування, одна й та сама особа.

В Екзекутиві було 5 рефератів: пропаґанди, орґанізаційний, боєвий, політичний і розвідчий.

Анни Чемеринської свідок не знає. Краєвого провідника йменує Провід ОУН за кордоном.

Свідок не мав безпосередніх звязків із Проводом. Про те, чи Краєвий Провідник виїжджав за границю, не знає. Сам він зустрічався з Краєвим Провідником дуже часто. Наради Краєвої Екзекутиви відбувалися зрідка.

ПРОТИШКІЛЬНА АКЦІЯ.

На запит, чи поодинокі акти терору вимагали ухвали Краєвої Екзекутиви, свідок відповідає, що ні. Він не брав участи в нарадах Краєвої Екзекутиви, що відносились до терористичних замахів. Як свідкові відомо, щодо протишкільної акції, то в тій справі відбувались наради. Тоді ухвалено перевести акцію в тім напрямі, що мали завізвати дітвору чинно протиставитись польській школі, вчителям - полякам і польським шкільним відручникам, домагаючись рівночасно впровадження навчання по українськи, вщіплювання в дітвору почуття ненависти до Польщі і советської Росії і всіх інших окупантів.

Прок. Желенський: Хто ті окупанти?

Свідок: Чехословаччина й Румунія. Протишкільна акція мала відбуватись по всіх школах. У школах, де викладовою мовою є мова українська, акція мала мати іншу форму. Там мало обійтись без терору, не так, як у польських школах, де пляновано примінити терор і саботаж, а саме: нищення шкільних предметів, активний виступ проти вчителів і інспекторів. Таку акцію започатковано осінню 1933 р. і тоді теж переведено замах на куратора Ґадомського.

АКЦІЯ ПРОТИ СОВЄТІВ.

Опісля на запит прокуратора говорить свідок про протисоветську акцію ОУН. Ця справа була предметом нарад Краєвої Екзекутиви. На ній рішено виступити проти офіційних советських осіб, засобом мали стати якнайгостріші середники терору.

Боєвий референт був на тих зборах постійно приявний. Назвища його свідок не хоче назвати.

На запит, яке становище займав в орґанізації полк. Коновалець, свідок заявляє, що цей є провідником українських націоналістів. Формально є Коновалець предсідником Проводу.

На запит прокуратора, чи існує Українська Військова Орґанізація, свідок довший час мовчить, а згодом відповідає, що не знає. Не знає теж, яке відношення УВО до ОУН.

Свідок не знає, чи наради Краєвої Екзекутиви відбувались у Львові, в ріжних приватних льокалях.

Опісля виясняє свідок подрібно свою діяльність, як референта пропаґанди. Літературу орґанізації видавали в краю і за границею. В краю був „Бюлетен" Краєвої Екзекутиви, „Юнак", „Юнацтво" і принагідні летючки, відозви і т. п. З заграничних видань називає свідок „Розбудову Нації", „Сурму" й „Українського Націоналіста" з Америки.

Свідок не продавав ніяких видань. На запит прокуратора пригадує собі свідок іще інші, спроваджувані з заграниці видання, а між іншими брошуру п. н. „Визвольна, чи реальна політика". Автора тієї брошури свідок не називає; не хоче теж виявити, якою дорогою діставались ті видання до Польщі.

На всі запити, що відносяться до транспортів літератури, свідок відмовляє відповіди.

Далі описує свідок орґанізацію суду ОУН, який розглядав справи членів орґанізації. Суд складався з 3 суддів, був теж прокуратор і оборонець. Всіх їх визначував провідник. Зізнання обвинувачених списував прокуратор. Кари примінювано: від догани аж до смерти. Свідок кількакратно засідав у такому суді. Чи суд судив теж нечленів ОУН — того свідок не знає.

До свідка належало видавництво і кольпортажа. Іменував його краєвий провідник. Свідок не знає, хто іменував окружних і повітових провідників.

ЗАПИТИ ОБОРОНЦІВ.

На запит д-ра Горбового свідок відповідає, що „хати" орґанізовано в більшости в людей зпоза ОУН, щоб не звертати підозріння поліції.

Діяльність ОУН обіймала воєвідство львівське, станиславівське, тернопільське, волинське, південну часть Полісся і Холмщину. Поширено її теж на Придніпровя.

На запит д-ра Шлапака, чи свідок писав колинебудь до Карпинця й підписував як „Бір", свідок заперечує. Карпинець не мав псевдоніму „Ізидор", хоч у слідстві свідок так зізнав. Ніяких грошей на адресу Климишина не висилав. Заперечує теж зізнання в слідстві, де говорив про пересилку бомб, про висилку курієрів. Псевдонім „Непоборний" не відноситься до Климишина.

На запит д-р Ганкевича, чи свідок висилав теж літературу ОУН до Варшави, свідок стверджує, що висилав, і то в більшій скількости.

З черги пригадує д-р Ганкевич свідкові, що він у слідстві сказав, що складає зізнання, щоб дістати лагідніший вимір кари і тим способом знищити організацію.

Свідок заявляє, що це неправда.

На дальші запити оборони в справі замаху на советський консулят свідок відповідає, що цей замах був протестом проти знущань большевиків на Україні; це був символ співчуття, помочі й заохоти станути на ґрунті революції проти окупанта.

На запит д-ра Павенцького відповідає свідок, що до орґанізації приймали тих, що скінчили 20 літ; робили теж і виїмки.

На запит прок. Желенського, на чому полягала діяльність ОУН в Совєтах, свідок говорить, що вона мала на меті матеріяльну підготову збройного повстання. Дотепер примінювано там рільний саботаж.

Про річеві докази, картку, підписану псевдонімом „Бір", каже, що тієї листівки він не писав.

Д-р Шлапак заявляє, що підсудний Карпинець сказав йому, що це він писав цю картку.

Предсідник запитує Карпинця, чи хоче зложити зізнання польською мовою. Карпинець не хоче.

З черги забрав голос прок. Желенський: Свідок Спольський заявив сьогодні, що його зізнання в слідстві, зложені 17. липня 1934, вимушено биттям, а бив його начальник вязниці у Львові. Відповіди Спольського на запити мабуть зорієнтували суд, що не було ніякого биття. Поведінка Спольського, подекуди відважна, в тім випаку була така однозначна у ваганні і хиткості, що навіть у людей злої волі не було сумнівів, що свідок Спольський збрехав.

Чому Спольський збрехав — це зовсім ясне: він хоче перед орґанізацією оправдатись, чому „всипав" Карпинця і Климишина. Щоб оправдатися зі своїх обтяжуючих зізнань, посмів зачіпити добре імя польського урядовця й кинути наклеп на систему доходження в Польщі. І тільки тому, щоб не зустрінутися з лихим поглядом товаришів і щоб до нього не примінено репресій, що їх з боку ОУН кожний член побоюється. Мотиви занадто ясні не тільки для суду, але й для кожного глядача на салі, чи поза нею. Тим неменше, щоб зле не зрозуміли, начеб до того заміту я відносився згірдливо, вношу покликати на свідка того начальника вязниці у Львові, який урядує тепер у Кракові, на доказ, хто бреше, а хто говорить правду.

Д-р Ганкевич приєднується до внеску прокуратора, а суд вирішує телефонічно завізвати тодішнього начальника вязниці, Лончинського, на вівторок, год. 12-ту, і велить на той час іще раз спровадити на салю свідка Спольського.

На внесок прокуратора суд відчитує зізнання Спольського, зложені 17. липня 1934. З тих зізнань виходить, що всі інструкції щодо кольпортажі отримував Спольський від „кума". Тим „кумом" був Краєвий Провідник — Степан Бандера.

Позатим зізнав широко про свою співпрацю з орґанізаційним референтом, який мав псевдонім „Чорний".

Прок. Желенський пригадує свідкові Спольському, що в Кракові, як він зізнав, отримав „ґрипс" від Карпинця до зверхника свідка, який скривався під псевдонімом „кум". У часі ревізії на двірці — там „ґрипса" не знайдено. Чи таку подробицю зізнав Спольський добровільно і без суґестії тих, що його переслухували?

Свідок не перечить і заявляє, що багато подробиць подав добровільно від себе.

Свідок **Хімяк**, пшодовнік слідчої служби зі Львова, зізнає, що переслухував Спольського і всі зізнання докладно запротоколовано.

Суд стверджує, що свідок зізнав у слідстві, що Спольський просив його не нотувати в протоколі деяких обтяжуючих подробиць, мовляв, він не хоче „сипанням" товаришів отримати **лагідний** засуд. Спольський складав свої зізнання добровільно. Свідкові чимало фактів було незнаних, а довідався про них від Спольського. Він теж подав псевдоніми Карпинця й Малюци.

На запит прокуратора, чи свої зізнання зложив Спольський щиро, надіючись на лагідну кару, свідок відповідає, що Спольський, як правник, сам диктував йому зміст протоколу. Свідок спершу відчитував сторінки зізнань, а Спольський підписував.

На дальший запит прокуратора, чи Спольський робив враження людини, яка щиро говорить, чи теж „грає комедію", свідок заявляє, що Спольський говорив йому, що ще на волі прийшов до переконання, що діяльність ОУН шкідлива.

Дальше свідок каже, що Спольського не бив начальник, навпаки, Спольський заховувався зовсім свобідно. Неправдою є, будьтоби підчас переслухання Спольського відливали водою.

На запит д-ра Шлапака свідок подав, що переслухання Спольського тревало два дні і поза свідком ніхто до Спольського не мав права. Переслухання тревало 8—10 годин і тільки в день, після чого Спольського відведено до келії.

Свідок **Щенсни Тадеуш**, старший постерунковий слідчої служби зі Львова, зізнає, що раз затримав Підгайного й підчас ревізії знайшов 4 набої й інструкцію саперську про нищення. Свідок переводив ревізію й у приватнім мешканні Підгайного, де знайшов 37 набоїв, і „грипс". Переслухував теж Спольського, який виявив йому псевдоніми Малюци й Бандери. Спольський признався свідкові, що боєвим референтом був Підгайний. Позатим говорив про діяльність Карпинця і Климишина, як теж про діяльність О. У. Н.

На запит прокуратора свідок заявляє, що підчас переслухання Спольського постійно були свідками дві особи. Факту, що переслухував начальник вязниці, не було зовсім. Спольський ніколи не жалівся, що його бито. Зпочатку Спольський не признавався до приналежности до ОУН, потім по 2 чи 3 днях зложив обширні зізнання. Переслухання тревало не 9, але 4 дні, і то по 8 годин денно, з обідовою перервою.

На цьому закінчено понеділкова розправу й заряджено перерву до вівтірка, до год. 10-тої рано.

(Далі буде).

Ґі де Мопасан.

ВБИВНИК

—o—

Оборонець боронив завзято й доказував, що обвинувачений божевільний. Бо якжеж можна було вияснити це вбивство?

Рано знайшли недалеко Шату трупа жінки й мужчини, разом звязаних. Вони були відомі в товаристві, молоді, багаті. Мужчина щойно перед роком оженився з цею жінкою, яка повдовіла перед трома роками.

Не мали ніяких ворогів, слідство не виявило нічого. І булаб справа пішла в забуття, колиб не зголосився був молодий столяр Іван Людвик, якого всі звали міщанином.

На всі питання відповідав: — „Мужчину знав я два роки, жінку пів року. Давали мені направляти свої меблі".

— Чогож ти вбив їх? — питалися.

— Я мусів їх убити! — відповідав. І не можна було з нього видобути ні слова більше.

Іван Людвик не мав назвища. Ще дитиною віддав його хтось на виховання пістунці на село й ніхто нічого більше не знав. Але що був більше інтеліґентний і якийсь інший, як його товариші, прозвали його міщанином.

Оборонець доказував, що він божевільний. Аджеж годі подумати, щоб здоровий на умі мужчина, знаменитий столяр, міг убити двоє людей, зовсім невинних, які достарчали йому праці і, як вказували рахункові книжки, добре за неї платили.

Оборонець г о в о р и в плавно й річево. Коли скінчив, предсідник спитав обвинуваченого:

— Чи маєш щось на свою оборону?

Підсудний встав. Був низький, волосся мав русяве, очі сірі, пронизливі. Сміло сказав:

— Пане предсіднику! Я не хочу дістатися до дому божевільних і тому скажу правду. Вже краще смерть. Я вбив цього мужчину й цю жінку, бо вони були моїми родичами. А тепер слухайте і судіть мене.

Мене виховала пістунка, бо мати моя не хотіла знати мене. Пістунка особа чужа, була більш чесна, як мати. Я ріс і на мені тяжіла пляма: безбатьченко! Я не знав, чому всі покидуються мною і чому в школі, де я був найздібніщий, насміхаються з мене.

А міжтим я був жертвою, а мої родичі винуватцями. Я був безборонний, а вони не мали милосердя. Вони зробили найбільш нелюдський, найстрашніший учинок. Зневажена людина вдаряє, окрадена насиллям відбирає своє майно, погорджувана — вбиває. Я був зневажений, окрадений, погорджуваний. Я пімстився, я вбив. Бо я мусів убити.

Чиж вони були для мене родичами? Яж для них був тягаром, соромом. Але я навіть міг їх був полюбити. Два роки тому мій батько прийшов був до моєї столярні і зробив більше замовлення. Потім заходив до мене часто й добре платив. Часом розмовляв про це й про те, Я почував до нього симпатію. З початком цього року прийшла його жінка, а моя мати. Вона була неначе непритомна, оглядалася кругом і цілий час плакала. По кількох тижнях прийшла знову. І відтоді почала приходити частіше. А одного дня почала розказувати мені про моїх родичів, про мої дитячі літа. Я сказав їй: мої родичі, це нікчеми. Вона схопилася рукою за серце й зімліла. І тоді я пізнав, що це моя мати, тимбільше, що обидвоє вони довідались у пароха про мене.

І я також довідався про них: так, я був, дитиною їхнього кохання... Вони щойно перед роком подружилися.

Одного вечора прийшли разом. Моя мати, не знаю з якого приводу, вручила мені велику коперту й сказала:

— Як будеш женитися, то візьми. Це на початок твого хазяйства.

А я спокійно підійшов до дверей, замкнув їх на ключ і спитав:

— Ти є моєю матірю?

Вона закрила очі руками, а батько зблід і почав кричати:

— Ти збожеволів?

-Хотів випровадити мою матір, але двері були замкнені. Я сказав:

— Признайтеся! Я заховаю тайну, буду дальше столярем, як дотепер. Я тільки хочу мати родичів.

Але батько почав кричати, що коли не відчиню дверей, він каже мене арештувати. Я відчинив двері й вони вийшли.

Ніч була темна, я пішов за ними. Мати хлипала. Недалеко Секвани я знову приступив до них і почав благати:

— Не опускайте мене! Аджеж я ваш син!

Тоді батько вдарив мене. Мені почорніло в очах, я витягнув циркель з кишені й кинувся на них. Не знаю. Може я їх убив. Я не знаю, що я робив. Судіть мене! — і обвинувачений сів.

Розправу відложили. Вона внедовзі відбудеться. Але колиб ми були суддями присяглими, то чи ми засудилиб цього вбивника?

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Істон, Па. — Надіслана збірка від комітету, призначена на інвалідів, виносила $28. До цеї суми долучено ще $1. І разом вислано на інвалідів $29.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Сестр. Неп. Зач. Пр. Діви Марії, від. 112, подає до відома всім своїм членицям, що річні збори відбудуться в середу, 1. січня 1936 р. Просимо всіх члениць прийти на ці збори, бо буде справоздання контр. комісії і уряду за цілий рік та вибір нового уряду на рік 1936. — Марія Розоміло, предс.; Параня Різун, скарб.; Катерина Ґабрівська, секр.

СИЛА НАЦІОНАЛЬНОГО ОБЄДНАННЯ

Останні дні дали доказ, що англійський уряд числиться з фашистівською владою в Італії і з Мусолінієм. Бо саме те було причиною що предложено Мусолінієві новий проект замирення в етіопській справі і є вигляді, що що з тим предложенням не сталося, Англія буде далі вважати фашистівську Італію дійсною силою.

Англійські політики, на щастя для Англії і на славу їхньої імперії, ніколи не були сліпими безплідними доктринерами, що приносять у жертву задумані ідеї живі інтереси рідної країни. Англійський уряд був певний, що Італія, позбавлена сировців, бідна, безгрошева країна, здасться при першій погрозі економічної облоги, і то тимбільше, що внаслідок невірного тенденційного освітлювання італійського життя — англійцям здавалося, що між італійським урядом, себто фашистівським режимом, і італійським народом лежить глибока безодня, і досить поважно загрозити кишені та шлункові італійських мас, як вони відразу почнуть дезертувати та відмовлювати послуху фашистівським властям. Ходили також чутки по закордонню, що італійський король та його оточення, а особливо вищі воєнні кола є настроєні ворожо до фашизму, і тому не опустять нагоди, щоб дати по шапці фашистівській диктатурі.

Ваш кореспондент натомісць ніколи не опускав нагоди, щоб вказати на безпідставність таких чуток, і підкреслювати повну підтримку фашистівського режиму в Італії з боку найширших народних мас. Останні події виказали навіч цілому світові оте національне єднання, що його здобув італійський фашизм впродож чотирнадцятьох років великої позитивної творчої праці на всіх ділянках життя. У відповідь на економічну облогу, проголошену на адресу Італії 52 державами, італійські маси не тільки не відкинулися від фашизму, але навпаки, словом і ділом виявили свою готовість іти на найдальші жертви. Треба впрост подивляти той ентузіязм, з яким італійці, від найбідніших до найбагатших, почали жертвувати державному скарбові всілякі золоті речі, починаючи з шлюбних обручок. Глибокого символічного значення набрав жест італійської королеви, яка прислала на адресу Мусолінія листа з заявою про її бажання віддати на оборону проти санкцій (разом з іншими золотими річами) також і свою обручку, кажучи, що віддає в такий спосіб те, що в неї є найдорожче. Цей жест королеви викликав величезне враження не тільки в найширших колах італійського суспільства, але й перед чужинцями. Всі зрозуміли цей акт як вияв найбільшої національної солідарности. Після цього ніхто не міг більше сумніватися в тому, що Італія не піддасться: обручка королеви зобовязувала до найтвердішої оборони.

Цікаво також відмітити, що італійське духовенство, що могло значно заважити на настроях населення, виявило також палкий націоналізм. Кілька днів тому Ваш кореспондент був присутній при розділі нагород, що його переводив сам Мусоліні учасникам національного конкурсу кращого оброблення землі. Між тими, що заслужили нагороду, було чимало священиків і два єпископи. Треба було почути одного з них, епископа з Чівити Кастеляни, який, одержавши нагороду, попросив у Мусолінія дозволу сказати кілька слів. Дав би Бог, щоб наші епископи мали в собі стільки національного вогню! Поклавши в руки Мусолінія свій дорогоцінний нагрудний хрест на золотому ланцюзі, як його особисту жертву до фонду національної оборони, епископ з Чівити Кастеляни виголосив в імени цілого італійського духовенства палку промову, в якій сказав між іншим, що воно, те духовенство, вбачає для Італії тільки єдину можливість: не піддаватись і перемогти. Епископ з Сан Мініято та архиепископ з Монреалю заявили свою готовість перелити на золото всі дорогінні речі, що переховуються по церквах їх епископій, та на спиж для гармат усі їхні дзвони. Подібні заяви поступають щоденно разом з особистими пожертвами від інших епископів та парохів.

Не можна не відмітити також засідання сенату з 10 грудня, на якому одноголосно ухвалено резолюцію, що висловлювала італійському урядові признання за його діяльність у східній Африці. Сенат, у відмінність від парляменту, складається з людей, які у великій скількости не мають ніякого відношення до фашистівської партії, як наприклад князі з королівської крови, бувші голови до-фашистівських урядів і т. д. І саме тому одноголосність резолюції, голосованої в тайному голосуванні, набирає дуже великого симптоматичного значення: ціла нація виявила максимальну солідарність з політикою фашистівського уряду.

І от супроти цієї однодушности італійської нації Великобританія побачила себе примушеною — вперше в історії! — поступитись. Вона нарешті зрозуміла, що на шляху, який вибрала, може забагато втратити. Йти поруч з таким союзником як совєтська Росія, що поставила собі за ціль не тільки перевести рішучий бій з фашизмом, але й підняти кольорові народи проти европейських імперіялістів, було заризиковано. На Далекому Сході занадто швидко назрівають події, до яких треба в той чи інший спосіб підготуватися, та і на ближчому Сході — в Єгипті і в Палестині — стає що дня більш неспокійно. Йти далі проти Італії, поширювати супроти неї політику санкцій, уводячи ембарго на нафту, вугіль і залізо, значило би підважувати ще далі економічну рівновагу цілого світу і тим сприяти большевицькій грі, без ніякої надії зломити італійський спротив. І тому англійський уряд намагається таки піти на дальші уступки супроти Італії.

Не можна ще сказати, як та справа остаточно покінчиться. Бо й Етіопія буде домагатися свого права. А Москва, якій іде тільки про боротьбу з фашизмом, не здасть так легко своїх позицій і певно використовуватиме Лігу Націй для дальшої мобілізації антифашистівських сил.

Евген Онацький,
Рим.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Б. св. Володимира, від. 65, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в середу, 1-го січня (на латинський новий рік), в годині 1-шій пополудні, в гали парохіяльній св. Володимира, при Савт вул. Просимо всіх членів прибути на ці збори, бо буде справоздання уряду і контролі за 1935 рік та вибір нового уряду на 1936 рік. Просимо ще раз тих 10 членів, котрі ще не змінили своїх старих грамот на нові роди обезпечення, щоб на згадані збори принесли свої старі грамоти і заміняли на нові, аби потім не нарікали, як їм прийдеться платити більшу місячну вкладку на старий рід, як тепер на нові. Неприявний на згаданих зборах член підлягає карі згідно зі статутом. — Яків Красновський, предс.; Григорій Налепа, кас.; Василь Левчик, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. ім. Богдана Хмельницького під покр. Пр. Тройці, від. 158, повідомляє членів, що Поминальна Служба Божа відбудеться 1-го січня, в годині 10-ій рано, в церкві Сош. св. Духа при Норт 5-тій вул. Члени мають прийти з відзнаками. На річних зборах вибрано уряд на 1936 рік: Юл. Павчак, предс.; Н. Сторожук, заст.; Дм. Сенюта, рек. секр.; М. Баглай, фін. секр.; В. Косців, кас.; Л. Кісь і Гр. Бардак, тростісн; Т. Звір, С. Канюка, А. Отонбрайт і Н. Цебрівський, прапорщики; М. Гумен, М. Кіт і М. Заверуха, контроля; Т. Сорока, Й. Герман і І. Возьний, надзирателі хорих; І. Мудрик, сотник; М. Загачевський, господар. Перші місячні збори відбудуться 4-го січня, де новий уряд зложить приречення. Як на Сл. Божу так і на збори неприбувших укарається згідно зі статутом. — Ю. Павчак, предс.; В. Косців, кас.; Дм. Сенюта, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БЕТЛЕГЕМ, ПА.

Листопадове Свято.

Дня 24 листопада тутешня українська громада влаштувала Листопадове Свято.

По Службі Божій о. Михайло Колтуцький відправив панахиду за полеглих героїв визвольних змагань.

Пополудні бетлегемські українці зібралися в Українській Галі на продовження цього свята.

Першу частину програми виконав хор української католицької церкви під диригентурою п. Романкова.

Головним бесідником був п. Галичин з Джерзі Сиіі. Бесідник виголосив багату змістом промову.

Дуже удатно відспівали дуети Надія Дябло й Ольга Паламар, а потім сестри Ксеня і Славця Могильські.

В другій половині концерту виступали шкільні діти під проводом учителя Володимира Романкова. Декламації з повним чуттям виголосили: Анна Пундяк, Петро Рибак, Анна Саврук, Василь Когут, Сесілія Остапчук, Лука Коростинський, Анна Каспряк і Анна Віхоть.

При кінці концерту на зазив о. М. Колтуцького переведено збірку на інвалідів У. Г. А.

По 1 дол. жертвували: о. М. Колтуцький, п. Д. Галичин, Д. Підгайний, І. Малицький, А. Лимич, М. Паращак, В. Заґвоцький, п. Брус, п. Мушаста, п. Саврук; по 50 ц.: Т. Танилюк, М. Ґриґораш, І. Божик, А. Кубарич, І. Віхоть, Н. Бобеляк, п. Чайка, п. Д. Коростинська. Разом зібрано $17.92. Збірку переслано на призначену ціль через Обєднання.

Присутній.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Велике протестаційне віче проти Польщі.

Старанням всіх місцевих національних організацій, відділів ОДВУ, Стрілецького Гуртка, в злуці зі Злученими Українськими Організаціями Філядельфії та околиць, створено ініціятивний комітет з відпоручників повищих організацій в цілі влаштування віча з приводу процесу над 12 українськими політичними вязнями у Варшаві.

Віче відбулося 8. грудня ц. р. в просторій українській салі Горожан, яка заповнилась слухачами в цілості. Віче відкрив голова вічевого комітету гр. Т. Свистун, начеркнувши в передмові, що це віче не тільки ціхується протестом проти Польщі з причини суду над вязнями за здогадне вбивство міністра Перацького, але це теж протест проти польонізації та кольонізації наших земель і інших польських насильств. Писарями віча були М. Пасічник, М. Милян, О. Яремко й Федюк.

Першим бесідником був д-р В. Ґалан, котрий ствердив фактами, що ці хлопці на суді, це ті, що боролися за визволення українського народу, й тому ми повинні допомогати матеріяльно таким борцям, бо їхні змагання є нашими, бо вони ризикують і життям за ідею волі. Заохочував теж, щоб всі організації місцеві лучились в одну силу, бо тоді краще зможемо нести поміч братам в краю.

Наступним бесідником був о. Мицик, що зазначив, що подібних протестів треба якнайбільше, та що не треба зважати на те, що можні світа кидають їх до коша. Протести ті мають найбільше значіння для нас самих, бо вони дають матеріяльну й моральну підтримку нашій молоді на Україні. На наших протестах виховується й наша тутешня молодь, яка гартується для служби ідеї борців.

Головним промовцем був м-р В. Душник з Ню Йорку. Навів факти, як Польща нищить наше шкільництво включно до університету, — розбудоване тяжким трудом і власним грошем збіднілого населення. Утиски Польщі будують українське підземелля, яке відовідає на терор — терором. Ідеольоґію підземної боротьби реалізує тепер ОУН, яка своєю акцією мостить шлях до незалежности великого українського народу.

Після головного бесідника говорив іще голова віча, Т. Свистун, додаючи, що треба перед американцями підкреслювати, що Польща недавно іще сама кричала проти насильств Росії й Австрії, а тепер переходить своєю тиранією навіть москалів.

При кінці прочитано резолюції в українській і анґлійській мові, за якими на внесення Степана Гасія заявились всі присутні повстанням.

Голова віча, п. Свистун, обговорив іще становище церковних достойників на українських землях супроти окупантів, передаючи характеристику політики еп. Хомишина, митроп. А. Шептицького, митроп. Діонізія, еп. Стойки і адм. Масцюха. Підкреслив, що деякі провідники церковні шкодять нашій справі, бо забувають, що наша церква має виховувати народ в національному дусі й для визвольного руху.

На закінчення віча присутні зложили жертви, а потім відспівали національний гимн.

Жертви зложили: по $5: о. . Савчук, К. Шпікула; по $1: Чорнюк, М. Терпилюк, Сивуляк, О. Виклинець, І. Венґринюк, Г. Грицишин, П. Рій, М. Квасинський, пані Насевич, К. Питнів, Г. Рибачок, П. Пилипків, А. Зазуляк, І. Цегелик, М. Максимюк, М. Шеремета, Завада, Матіїшин, Н. Рубаш, М. Єдинак, пані Ситкевич, П. Омелян, Т. Гуроновський, пані Бартіш, пані Сорока, В. Гарасим, Т. Урбан, М. Кізима, о. О. Мицак, пані М. Боднар, А. Щ., д-р В. Ґалан, д-р П. Дубас, д-р Городицький, м-р В. Душник, В. Ваврук, І. Сорока, І. Савський, С. Демків, М. Качмарчик, Яворський, С. Терлецький, П. Александер, М. Весоловський, Ст. Крутій, В. Косик, Малинець, пані Грицишин, О. Михайлюк, М. Стефанів, М. Муляр, М. Насевич, М. Воронсак, М. Пасічник, П. Москалюк, А. Рудакевич, О. Забіко, . Кутельмах, М. Чемерис, М. Миць, Ю. Петрик, А. Гасій, пані Я. Шпікула, Т. Сорока, М. Гакалець, Т. Свистун, Й. Матковський, В. Канюка, І. Затонський, М. Лошньовський і А. Холодій. Решта дрібними жертвами. До тої збірки долучається теж $2 Луки Сарабуна з Бриджпорт, Па., переслані через Т. Свистуна, з яких $1 призначений на інвалідів, а $1 на боєвий фонд. Вся збірка принесла $143.10. По оплаченні розходів вислано через Обєднання $92 на боєвий фонд, з призначенням на оборону політичних вязнів.

До повищого треба додати, що відповідні резолюції вислано теж і до польських амбасад.

Писар Вічевого Комітету.

— Ти був у цирку?

— Так.

— Якжеж тобі сподобалася програма?

— Дуже. Та найліпше сподобався мені той маґік. Я дав йому фальшиву 10-долярівку, він її замкнув до скриночки та за хвилиночку із зовсім іншої скриночки дав мені добрих десять долярів!

Лікар: При помочі моєї дієтичної книжки ви втратите впродовж тижня 30 фунтів.

Дуже груба жінка: Ах, пане докторе, прошу мені дати три такі книжки.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ.

КЛИВЛЕНД, О.

Ювилей відділу.

Дня 25 вересня обходило Сестрицтво Н. З. П. Діви Марії, від. 112 У. Н. Союза, 25-літній ювилей свого існування. Свято зачалося панахидою за померлих членів, а потім відбувся похід з церкви до Укр. Нар. Дому. В поході взяли участь братства і товариства і Союз Українок в одностроях.

Свято відкрила предсідниця М. Розоміло, яка розповіла історію відділу, підкресливши, що сестрицтво веле не тільки свою запомогову діяльність, але теж брало рівну участь у громадській роботі. При заснуванню сестрицтво мало 10 членкинь, а сьогодні є найповажнішим жіночим відділом У. Н. Союза на цілу Америку.

Дальший провід свята перебрав адв. О. Малицький, голова контрольної комісії У. Н. Союза. У своїй промові п. Малицький розповів про значіння У. Н. Союза для нашої еміграції, а потім про діяльність сестрицтва.

Хор співав пісні під проводом п. Когута.

Головним референтом був п. Д. Галичин, головний рекордовий секретар У. Н. Союза. Він привитав сестрицтво в імени головного уряду і зложив подяку тим, що не жаліли трудів, щоб зорганізувати та вдержати і розвинути таке гарне сестрицтво. Потім говорив ширше про нашу дорогу організацію.

По відспіванню нових пісень хором предсідниця п. Розоміло нагородила найстаршу членкиню, п. Катерину Ольшаницьку, пятьдолярового памяткою і китицею квітів та побажала їй служити далі так вірно Союзовій ідеї ще принаймні 25 років. До цих желань прилучився ще й п. Галичин з побажаннями від У. Н. Союза. Наймолодшу членкиню, Йосифину Тимінську, років 4, обдаровано квітами і пачкою цукорків.

Потім забирали слово: о. Мереньків, о. Запаринюк, п. К. Ділай, заступниця головної предсідниці Союза Українок Америки, головний радний У. Н. Союза п. Бусько, п. Цепко з Акрон, предсідник відділу Провидіння п. Пелехатий, а далі говорили ще місцеві урядники. На закінчення зложила всім подяку п. Розоміло. Концерт закінчено відспіванням національного гимну. По концерті відбувся бенкет, який випав знаменито.

К. Ґабрівська,
секретарка 112 від.

ПОДЯКА.

Ми, нижче підписані, щиро дякуємо головним урядникам нашої організації за скоре виплачення нам посмертного по нашій мамі Юлії Карлицькії, котра померла дня 14. листопада ц. р. Бажаємо якнайкращого успіху У. Н. Союзові. Також дякуємо урядникам від. 329 У. Н. С. за їх труд.

Анна Кравець, Марія Голда.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ПИТАННЯ І ВІДПОВІДИ

Питання: Мені здається, що аплікант на „перші" горожанські папери мусить предложити посвідку свого приїзду до Злучених Держав. Як і де можна дістати таку посвідку?

Відповідь: Усе, що треба зробити, це виповнити формуляр ч. A-2213 та заслати до Іміграційного і Натуралізаційного Бюра у вашій окрузі. Мусите долучити дві свої фотографії, а коли приїхали по 29 червня 1906 року, то і почтовий переказ на $2.50, виписаний на Комісара Іміграції і Натуралізації. На підставі інформацій, поданих на аплікації, натуралізаційні урядовці самі дістануть посвідку приїзду, котра буде становити складову частину ваших натуралізаційних реєстрів.

Питання: Я живу в місті Ню-арку, але часто перебуваю або працюю в Ню Йорку. Чи можна вибирати перші горожанські папери в Ню Йорку?

Відповідь: Папери треба вибирати в окрузі постійного замешкання, бо вибрані в місці принагідного або тимчасового побуту не мають вартости, а коли аплікант подасться на повне горожанство (другі папери), його аплікація буде відкинена. Тоді він мусітиме починати справу наново від вибирання другий раз перших паперів.

Питання: 1933 року я одружився з удовою та адоптував її двоє малолітних дітей. Недавно тому я набув американське горожанство. Чи ті діти теж стали горожанами через мою натуралізацію?

Відповідь: Ні! Діти остаються горожанами по матері. Вони набудуть ситизенство в той час, коли ваша жінка набуде натуралізаційні права, одначе коли вони в тім часі будуть малолітні.

Питання: Я служив в американській армії підчас світової війни, але 1923 року виїхав зі Злучених Держав, а вернувся 1929 року. Чи можу натуралізуватися за винятковими приписами закона для ветеранів-чужинців?

Відповідь: Так, можете! Але тому, що ваш останній приїзд мав місце після 3. березня 1924 року, то для вашої натуралізації будуть вимагати посвідки приїзду. Одначе вам не треба вибирати „перших паперів", лиш подати петицію на „другі папери", без зложення вимаганих оплат.

Питання: Мене дуже зацікавила статтея Ф. Л. І. С. (Чужомовного Інформаційного Бюра) про те, що промислові робітники можуть закладати кредитові юнії. Я цікавий знати, чи вже існують того роду кредитові інституції. Де можна дістати всі інформації про цю справу?

Відповідь: Приблизно три тисячі кредитових юній вже існували у Злучених Державах на початку цього, 1935 року. За всіми подробицями треба писати на адресу: FARM CREDIT ADMINISTRATION, CREDIT UNION SECTION, WASHINGTON, D. C.

Питання: Працюю на допомогових роботах. Мені предкладали приватне заняття, але невідповідне, бо не по мойому фаху. Чи мені вільно відказуватись від приняття приватної праці?

Відповідь: Якщо ваша відмова приняти працю у приватнім підприємстві покажеться вповні оправдана, вам не грозить втрава допомогової праці. Допомогові роботи дістають лиш ті, котрі потребують допомоги, однак до часу змоги одержання приватного заняття. Факт про іншого роду працю не становить важної причини для відмови приняття такої праці, хіба тільки замала заплата або інші умовини праці не надаються.

Питання: Я чув промову, виголошену на радіо, в котрій було між іншим сказане, що з 20 міліонів чужинців у Злучених Державах мабуть пять міліонів прибули нелегальною дорогою. Які є правдиві факти?

Відповідь: Справжнє число чужинців у Злучених Державах, за останнім урядовим звітом, котрі ще не набули горожанства, виносить менше як пять міліонів, з котрих яких півтора міліона подались на горожанство. Число нелегальних чужинців у Злучених Державах ніколи не було усталене. Департамент Праці Злучених Держав обчислює, що приблизно чотириста тисяч чужинців не можуть доказати свого легального приїзду, а з них усього сто тисяч підлягає депортації.

Питання: Будьте ласкаві пояснити, чому уряд Злучених Держав зовуть „федеральним".

Відповідь: Тому, що Злучені Держави це юнія або федерація сорок вісьмох стетів.

Питання: Коли конгрес збирається на свої наради, то хто його склике?

Відповідь: Конгрес збирається правильно раз на рік, 3 січня, та засідає, доки не полагодить пильних справ. Надзвичайну сесію скликає президент для полагоди важливих питань.

ФЛІС.

ВІДОЗВА

до українців з Яворівщини і нашої іміграції.

Як усім нам відомо, згоріло село Чернилява в яворівськім повіті. Вигоріло майже до половини й осталися наші браття селяни без даху над головою і без куснника хліба. А тут іще зима і холод. Нема де навіть діточок загріти. Ось тому в Сентрел Фолс, Н. Й., заснувався при тов. Івана Франка, від. 93 У. Н. Союза, тимчасовий комітет з односельчан Зміевиськ, який закликає в першу чергу всіх яворівців, щоби ласкаво взялися до ратування того села, яке вивидло себе підчас славної „пацифікації" як найбільш патріотичне українське село. Нищили його польські улани три місяці, але не знищили духа наших братів. Та тепер побило їх нещастя, супроти якого вони безрадні.

В нас у січні буде влаштована в Українській Галі забава, з якої дохід піде на ратунок погорілих. Просимо теж країнів з Яворівщини, щоби заклали подібні комітети в інших місцевостях і збирали жертви і висилали їх просто до села. Можна їх слати теж і на адресу секретаря нашого комітету.

ЗА КОМІТЕТ: **С. Тріска**, голова; **С. Карпа**, кас.; **М. Прус**, секретар; 436 BROWN ST., SO. ATTLEBORO, MASS.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Матерям Біласа і Данилишина.

Члеництва 11-го відділу ОДВУ, пані Гельнер, зібрала коляду в сумі $11.50 на поміч матерям пок. Біласа й Данилишина. Ту жертву вислано через Обеднання. Зложили жертви: Н. Романів $3; Б. Мостенський, Р. Гельнер, А. Кульбаба, М. Гладун, Д. Гула, І. Гузар і К. Яцишин по $1; А. Зербецька, С. Мельник мол., Ю. Чорнюк і С. Ростецький по 50 центів, а П. Мельник 25 центів.

За 11 від. ОДВУ:

Василь Гельнер.

ДІТРОЙТ, МІШ.

На інвалідів.

Жіноче товариство Союзу Українок, від. 23, ухвалив на своїх минулих зборах вислати через Обеднання $10 на підмогу українським інвалідам.

М. Бойко,
писарка 23 від. С. Українок.

ВІЛІМАНТИК, КОНН.

На інвалідів.

В укр. прав. церкві св. ап. Петра і Павла о. Дмитро Полищук відправив панахиду за поляглих українських борців, при чім не забуто і за інвалідів. По панахиді зібрано $6.07, які вислано до краю через Обеднання.

Андрій Савка.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Матерям Біласа й Данилишина.

Заходом сестр. Непорочного Зачаття відбулася 23 листопада вечеря в Укр. Амер. Гор. Клюбі. При гарній забаві сестрички не забули зібрати дар для тих матерей, які виховали своїх синів на героїв українського народу. Слава матерям, що виховали таких синів, слава й синам, що віддали своє життя за волю України. Збірка принесла $7, і її вислано через Обеднання на призначену ціль.

Громадянин.

Найважніша особа.

День перед великим співацьким концертом кілька осіб сидять у гостинниці при пиві. Один хвалиться:

— Без мене завтра концерт не міг би взагалі відбутися!

— Якто? Ти може співаєш сольо?

— Ні, одначе я маю ключ від салі!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ. (62)

З уст Назіра добувся окрик радости, як він підняв револьвер та прицілився до Тарзана. Тарзан уже вірив, що на нього прийшла остання година. Він не дурив себе ні трохи, що ці брутальні грабіжники рабів можуть мати якісь ніжні почування. Він був їх ворогом, і знав, що їм треба було його вбити...

...Як смерть висіла над Тарзаном, то вона теж витягала свої костисті руки й по лейді Бет Барклі, що була бранкою в жорстоких баалітів у тих самих горах.

На приказ Ніярха, кровожадного найстаршого священика баалітів, лейді Бет і Арбеля зійшли до села, де по дні старинного кратеру вигаслого вулькану тяглася поважна процесія до скалистих берегів озера, що блистіло в далечині.

„Ти побачила Огненний Стовп Баала", говорив Ніярх, „а тепер пізнаєш, як ми пробуємо грішників, занурюючи їх у смертельних водах озера Меродача". Лейді Бет була здивована. „Я пізнаю? Що ти під тим розумієш?" — спитала вона. „Мене мають пробувати?"